

NOWE ŻYCIE

piśmo polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturalno - oświatowe.
Wychodzi W NIEDZIELE I CZWARTKI.

Nr 23

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Grodno, plac Batorego Nr. 4 m. 7.—Telefon 490.

PRENUMERATA: Miesięcz. 1 zł., kwart. 2.50 półrocz. 5 zł., rocz. 10 zł., w Ameryce 3 dol. roczn. Konto P.K.O. nr. 80.021

CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy lub jego miejsce przed tekstem 30 groszy, w tekście 50 gr., zwykłe 10 gr.

Układ ogłoszeń: 1 strony i tekstu 4—szpaltowy, 4 strony 8—szpaltowy.

ROK XX

Zbrojenia do wojny na Dalekim Wschodzie

Po nieustannych tarcach w granicach trzech Mongolii i nieprzerwanych utarczkach nadgranicznych, wywoływanych przez straż japońskie, sowieckie i mongolskie—nastąpił jak gdyby okres zacisza. Ale państwa, zainteresowane na Dalekim Wschodzie, nie przerwały swoich zbrojeń. Przeciwnie zbroją się dalej.

Zbroi się Japonia, która w budżecie swym uchwaliła 1400 milionów jenów na armię. Suma ta stanowi przeszło 50 proc. całego budżetu japońskiego. Japoński gołąbek pokoju będzie posiadał zatem dobrze opancerzony dziób jastrzębia.

Budżet wojskowy Sowietów wynosi olbrzymią sumę 20 miliardów rubli, przy czym armia sowiecka posiadać ma w nadchodzącym roku blisko 10.000 samolotów. Armia marszałka Bluchera, czuwająca u bram Dalekiego Wschodu, powiększona zostanie przez liczne oddziały nadgranicznych „rolników-żołnierzy.” W porcie Władywostoku spoczywają cielska przeszło 50 łodzi podwodnych, których celem zapewne nie będą pokojowe podróże.

Kroku w zbrojeniach dotrzymują Sowietom Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Zbroją się również „niezależne i suwerenne” Filipiny. Nie ma jeszcze miesiąca, gdy prezydent Roosevelt zaniepokoił opinię amerykańską stwierdzeniem faktu, że ciężki przemysł Ameryki, który w roku bieżącym potrzebować będzie dla dostaw wojskowych 20 milionów ton stali—otrzyma tylko 7, resztę bowiem... wykupiła Anglia.

Pograżona w głębokim śnie pokojowych marzeń Wielka Brytania obecnie rażno zabrała się do zbrojeń. Ilość funtów, które w przeciągu najbliższych 5 lat zamienione zostaną na okręty i samoloty, wydaje się wprost nieprawdopodobna. Singapore, azjatycki Gibraltar Anglii na Dalekim Wschodzie, przebudowany i rozszerzony, strzec będzie potęgi brytyjskiej i całości Imperium, położonego wokół Pacyfiku. Organizują się powoli Chiny. W ślad za tymi kolosami podąża i Holandia, fortyfikując swe bazy, mające bronić rozległych i bogatych kolonii na Wschodzie.

Wielką jest stawka gry o władzę na Dalekim Wschodzie, lecz nieprzebrane są również zasoby zainteresowanych w tej grze i zbrojących się państw. W rękach

tych kolosów gromadzi się 90 proc. wszystkich surowców i bogactw świata. Każde z tych państw jest olbrzymim zbiornikiem materiału ludzkiego. Mogąca nastąpić rozgrywka zakrojona będzie na miarę iscie gigantyczną.

Tymczasem panuje złudna cisza. Ale w ciszy tej, przy akompaniamencie dyplomatycznych uprzejmości i grzecznych uśmiechów, rozlega się jednak znaczący huk młotów, niezmordowanie kujących zbrojenia dla przyszłych zapaśników.

Ruś Podkarpacka otrzyma autonomię

Niedawno na bankiecie, urządzonym dla prasy, wygłosił wielką mowę polityczną premier czechosłowacki dr. Milan Hodža. Premier oświadczył, że Ruś Podkarpacka w najbliższym czasie otrzyma autonomię, jaką przewiduje traktat pokojowy i konstytucja czechosłowacka. Stworzony zostanie osobny dla Rusi urząd gubernatorski, przy którym działać będzie rada gubernatorska. Po pewnym czasie zamiast rady gubernatorskiej powstanie Sejm Rusi Podkarpackiej.

Krofta broni Szeby

Sprawa skandalicznej książki dyplomaty czeskiego Szeby omawiana była szeroko w prasie oraz w Sejmach polskim i czechosłowackim. Dnia 16.II poseł Walewski wniósł w tej sprawie interpelację do Sejmu polskiego. Dnia 4.III wiceminister Szembek odpowiedział na tę interpelację, zaznaczając, że książka Szeby ma charakter antypolski. W tych dniach w Sejmie czechosłowackim w sprawie książki Szeby zabrał głos minister spraw zagranicznych dr. Krofta, który do tej książki napisał przedmowę. Min. Krofta twierdził, że napisanie przedmowy do książki nie oznaczało jeszcze przyjmowania odpowiedzialności za treść książki, jak również nie jest wyrazem stanowiska czechosłowackiej polityki zagranicznej. Poza tym dr. Krofta twierdził, że w swojej przedmowie zaznaczył rozmaite braki tej książki co do używania źródeł oraz co do doboru i opracowania materiału.

Najciekawsze jednak jest to, że min. Krofta twierdził, iż w książce Szeby nie ma wcale wrogłego stanowiska autora do Polski ani życzenia, aby Polsee odebrano chociażby piędź jej dzisiejszego terytorium lub zmieniono obecne granice Polski na jej niekorzyść.

Wobec takiego oświadczenia min. Krofta należałoby zapytać, poco w takim razie Szeba został usunięty z dyplomacji. Obrona Szeby nikomu nie przemówi do przekonania.

NIEMEŃSKA FABRYKA GRODNO

wyrobów artystyczno-skórzanych reklam. i biurowych

urządza doroczną wyprzedaż w sklepie fabrycznym przy ul. Dominikańskiej 22

ze zniżką 25 proc. od cen fabrycznych

Wyroby skórzane:

Papierośnice . . . od zł. 1.75 Portmonetki . . . od zł. 1.—
Portfele 3.60 Notesy wymien. „ „ 1.95
Albumy od zł. 1.10 Bloki od 12 gr. Teczki do aktów od 24 gr.
Skoroszyty od 18 gr.

Od powyższych cen fabrycznych udzielany jest rabat 25 proc.
Segregatory od zł. 2.60 Kalendarze kieszonkowe od 75 gr. oraz
różne wyroby skórzane i biurowe, które stanowią ozdobę
każdego mieszkania i biura.

Zwiedzenie sklepu i obejrzenie towaru nie obowiązuje do kupna
Sprawna i uprzejma obsługa.

Łozorajtis—Beck

Ryga (ATE). Z Kowna donoszą: Kowieńskie koła polityczne, zbliżone do ministerstwa spraw zagranicznych, podają wiadomości na temat rozmów ministra Łozorajtisa z min. Beckiem na Riwierze. Prasa litewska milczy na ten temat, podobnie jak i koła oficjalne. Minister Łozorajtis miał się spotkać w sobotę dnia 13 b.m. z min. Beckiem w miejscowości Mentona na francuskiej Riwierze. Tematem tej rozmowy miała być możliwość wszczęcia rozmów oficjalnych pomiędzy Polską a Litwą.

Wywóz w lutym

Wywóz towarów zagranicę z terenu wileńskiej Izby przemysłowo-handlowej w miesiącu lutym dał nast. wyniki. Wywóz zbóż i strączkowych był bardzo mały, wywieziono tylko 150 ton jęczmienia oraz nieco wyki i łubinu. Grzybów suszonych wywieziono zaledwie 2 tys. kg., a konserw grzybowych 1.350 [kg. Wywóz ziół leczniczych wynosił około 14.000 kg. Trzody chlewnej wywieziono 115 tys. kg. głównie do Austrii i Niemiec Ponadto do Niemiec wywieziono 400 t. kg. trzody białej. Wzrost tego wywozu jest duży. Wywieziono 160 koni za 64 tys. zł. Szczególny przerobionej wywieziono 960 kg., włosia 550 kg. i rogów zwierzęcych 10 tys. kg. Skór cielęcych wywieziono 11 tys. sztuk i 1 tys. sztuk skór kozich oraz 28 tys. sztuk skór wiewiórczych i 130 sztuk skór żrebęcych. Rękawiczek wywieziono na sumę 47 tys. zł.

Wywóz białostockich wyrobów włókienniczych trzy razy był większy, niż w lutym r. ub., i osiągnął sumę 1.255 tys. zł. Sezon wywozowy będzie spóźniony, ale pomyślny. Większe zamówienia nadchodzą z Chin i Mandżurii.

Na włókno lniane utrzymuje się zwykła od stycznia, gdyż jest ono w znacznym stopniu już wysprzedane. W okręgu wołożyńskim sprzedano 70 proc. włókna, w horodzieńskim 60 proc., w młorskim 50, grodzieńskim 65 i hoduciskim 65 proc. Ogółem wywieziono 970 ton włókna i 14.730 kg. szmat lnianych.

Tarcie wywieziono 8 tys. ton, dykt 4 tys. metrów kub., terpentyny 4 cysterny i smoly 20 wagonów.

Tektury wywieziono 149 ton.

Budżet Rumuński

Bukareszt (Centropress). Sejm rumuński obraduje obecnie nad budżetem państwowym na rok 1937 - 38. Ogólna suma wydatków i dochodów tego budżetu wynosi 25.948.155.000 lei, t.j. o 3 miliardy, czyli o 13 proc. więcej, niż w roku poprzednim. Największe wydatki wykazują ministerstwa: skarbu 8.7 miliardów, obrony narodowej—4,8 miliardów, oświaty—3,9 miliardów i spraw wewnętrznych 1,6 miliarda. Oprócz tego ministerstwo obrony narodowej otrzymuje specjalny fundusz 2.750 milionów lei. Ministerstwu lotnictwa preliminowano przeszło 800 milionów lei, a oprócz tego posiadać ono będzie specjalny fundusz lotniczy.

Pierwsza szkoła bezbożnicza

Warszawski „Przegląd Katolicki” w nr. 11 umieścił artykuł o pierwszej w Polsce szkole bezbożniczej. Szkoła ta istnieje na przedmieściu Warszawy - Żoliborzu przy Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i Stowarzyszeniu t.zw. „szklanych domów.” Program tej szkoły wyklucza naukę religii i usuwa „pierwiastki szowinistyczne w nauczaniu historii.” Nauczyciel szkoły żoliborskiej ostrzega, aby dzieci nie pytały—czy jest Bóg—i oświadcza, że na to pytanie będzie odpowiadał, że Boga nie ma. W szkole jest koedukacja, a wychowanie fizyczne tak szeroko jest traktowane, że propaguje się t. zw. „kulturę ciała.” Gimnastyka odbywa się w zespołach mieszanych, a nauczyciel gimnastyki pozwala się huścić na rękach dziewczętom w kostiumach. Poziomą podstawą moralną tej „szklanej” młodzieży nie jest bynajmniej kryształowa. Młodzież jest zuchwałą, nieuczynną, krnąbrną i po żydowsku nachalna, rozruchana. Gospodarka szkolna jest prowadzona rozrutnie i coroku daje poważne deficyty.

Groźba strajku górniczego

Nadchodzą wiadomości z terenów górniczych, że wkrótce ma być ogłoszony powszechny strajk górników. Wobec tych wiadomości fabryki czynią większe zakupy węgla, aby przygotować zapasy na wypadek strajku. Górnicy żądają polepszenia warunków ekonomicznych.

Eliza Orzeszkowa

(Dokończenie)

Po konfiskacie Ludwinowa przenosi się Orzeszkowa do rodzinnej Milkowszczyzny. Tu w samotności przeżywa straszną klęskę powstania i osobistą, także dotkliwą. Tu też otwiera szafy ojcowskiej biblioteki i wyjmując zakurzone tomy. Zaczyna się uczyć naprawdę.

Wkrótce samotność przerywa mężczyzna. Do dworu milkowskiego zawitał rzadki gość: miłość. Młody, energiczny doktor, Zygmunt Świącicki, zawiązał sercem młodej autorki. Właśnie drukowała w Gazecie Polskiej swoją Ostatnią miłość*) i tworzyła nową powieść, w klatce (bohater jej jest doktorem). Uczucie każe zdecydować się na rozpaczny krok: pójść śladami Reginy z Ostatniej miłości i starać się o rozwód. Sprawa się przewlekła, pochłania tydzień, kosztuje wiele trudów i przykrości. Wreszcie, gdy dobiła do portu, ukochany opuszcza narzeczoną, bo nad ciche z nią życie wyżej stawia karierę. Orzeszkowa wobec konfliktu: ojczyzna i serce — wybrała pierwszą. Opuścić kraj nawet za umiłowanym człowiekiem nie potrafiła. Pozostał jednak głęboko w duszy nurtujący żal. Zrazu stłumiony, po wielu latach powrócił i znalazł wyraz w wielokrotnie powtarzanym przez autorkę motywie „argonauty”. Poza tym dramat swój przetransponowała Orzeszkowa artystycznie w wspólnych Dwa bieguny.

Katastrofy chodzą stadami. Równocześnie z ukochanym traci Orzeszkowa rodziną Milkowszczyznę. Zniszczył ją był Piotr Orzeszko, wycieńczyły olbrzymie kontrybucje popowstaniowe, reszty dokonał kosztowny rozwój. Powieściopisarka osiada w Grodnie. Zajmuje się wyłącznie pracą umysłową. Dzieła jej zdobywają pierwsze uznanie, wkrótce rozgłos i popularność.

W końcu r. 1878 traci matkę, dziedząc dość znaczny majątek. Pieniężny tych jednak nie przyjmuje dla siebie. Utrata Milkowszczyzny ciąży jej wyrzutem sumienia. Nie mając możliwości na inną rekompensatę, zakłada w Wilnie w r. 1879 księgarnię wydawniczą. Po dwu latach ofiarnej i owocnej pracy kulturalnej musi jej zaprzestać. Zaborca zamyka księgarnię, powieściopisarkę internuje w Grodnie. Zmowa więc musi ograniczyć się do pracy intelektualnej.

Wychodzi to na dobre dziełom. Autorka zaznajamia się szczegółowo z techniką powieściopisarską naturalistów francuskich z jednej strony, z drugiej zaś z zasadami niemieckiego pisarza, Fryderyka Spielhagena, zrywa z prymitywizmem i z nadzwyczajnym skutkiem przeprowadza swoją anabazę. Tak powstają naturalistyczne Niziny, Dziurdziowie, Cham (postać Franki) i spielhagenowski romans społeczny — Nad Niemnem.

Na tej drodze doskonalenia się Orzeszkowa nie ustaje. Równocześnie wyzwała się z pod więzów ciasnego pozytywizmu, który zatamował był wrodzony jej liryzm. Powstają Dwa Bieguny, jedno z najwyższych dzieł autorki, Melanchlicy, Iskry. Uczennica naturalizmu, żywiołowa realistka, bierze do nich tematy z otaczającego ją życia, ale w wyborze tematów (jakże różnorodne jest życie!) pozostaje wierna córka romantyzmu. Pierwsza odwraca się od złe pojętego pozytywizmu (ona — jedna z pierwszych i najbardziej fanatycznych jego heroldów), wykazuje bankructwo ideałów wąskiej praktyczności.

Życie jej jednak nie wystarcza. Doszukuje się jego celów, jego wartości. Do twórczości wprowadza silny nurt myśli filozoficznej.

Otoczona sławą, obsypana kwiatami, wychodzi z dusznego pokoju na korytarz hotelowy w późną noc i słyszy, jak stara babka asystuje przy pacierzu swego dorosłego wnuka. I budzi się w umyśle aktorki re-

fleksja: Czy nie większą zasługę ma tu stara baba od niej, wielkiej, podziwianej? Tak powstaje Krzak bzu.

Chochlik Psotnik to również rzecz z osobistego przeżycia. Człowiek, którego pokochała, dla którego narażiła się na ataki (mecenasa Stanisław Nahorski) zawodzi ją, ordynarnie zdradza z wiejską dziewczyną. Własne uczucia zostawia jednak autorka na stronie. Bardziej ją wstrząsa krzywdą społeczną. Przedstawia salę sądową. „Mecenas” — jako przewodniczący sądu przysięgłych — sędzi wyrokiem osiemnastoletniego, który podpalił dom chlebobawcy. Syn nieznanego ojca. Wychowania nie otrzymał żadnego. Przed wyobraźnią przewodniczącego zmartwychwstaje wizja wiejskiej przgody. Ależ to było osiemnaście lat temu!... Musi jednak wydać wyrok: Winien. „Wtedy Chochlik Psotnik w paroksyzmie uciechy wzbili się z nad jego głowy pod sam sufit i w rzęsimym świetle lamp rozkołysany na całą salę rzucił pytanie: — Kto?”

Tak z przeżyć własnych tworzy Orzeszkowa „Iskry” i „Przedzie” nowelistyki polskiej. Bo tym się różni nowela od opowiadania, że powstaje z wewnętrznego wstrząsu autora, że jest utworem nawskroś lirycznym, gdy opowiadanie nie wychodzi poza ramy epiki.

Lecz głęboko czujące serce autorki umie się także przejąć do dna tragedii cudzą. Bystre oko obserwarki życia potrafi dojrzeć pod warstwą pozorów prawdziwe uczucie, „nagą duszę”. Wciela się w postaci swych rzeczywistych, istniejących bohaterów, z nimi cierpi, z nimi się raduje i przez pryzmat ich losów prześwieta swoje przeżycia, swoje tęsknoty, swoje zmagania. W tym leży tajemnica jej porywających arcydzieł.

Strumień liryzmu wyzwała się z każdym dziełem coraz bardziej poprzez Dwa bieguny, Iskry, Anastazję, Przedzie, aż w Gloria victis (a przed tem już częściowo w Ad astra) zrywa wszelkie pęta i płynie wezbrana fala.

Ale jest to już ostatnie dzieło. Umowę z wydawcą podpisywała autorka na śmiertelnym łożu. Zmarła 18 maja 1910 roku.

Ludwik Brunon Świderski.

50-lecie śmierci Kraszewskiego

Przed pół wiekiem zmarł Józef Ignacy Kraszewski, twórca nowoczesnej powieści polskiej, jeden z najpłodniejszych pisarzy, zadziwiający ogromem swych prac i rozmaitością tematów.

W ciągu 57 lat Kraszewski napisał ponad 230 powieści, nie licząc obszernych studiów literackich i historycznych oraz artykułów dziennikarskich. Twórczość Kraszewskiego obejmuje około 600 tomów.

Polskie radio poświęciło temu tytanowi literatury specjalną audycję w dn. 19 marca. Sylwetkę Kraszewskiego nakreślił prof. dr. Ignacy Chrząnowski przed mikrofonem krakowskim.

Jeszcze Jeden żyd dygnitarzem w Sowietach

Zawieniągini Abram, żyd, b. dyrektor Kombinatu Metalurgicznego w Magnitogorsku, został mianowany pierwszym zastępcą ludowego komisarza ciężkiego przemysłu. Jak widać, żydzi w dalszym ciągu awansują w Sowietach. Są to oczywiście skutki wpływów „towarzysza” Kaganowicza na swego zięcia i dyktatora Rosji Sowieckiej — Stalina. (A.P.A.).

Pierwsze bociany

Łódź (ATE). Przez powiaty wieluński i radomski w województwie łódzkim przeleciały bociany. Pojawienie się ich o tak wczesnej porze zwiastuje ciepłą wiosnę.

Dom Kupca Polskiego w Gnieźnie

Poznań (ATE). W niedzielę dnia 14 bm. odbyło się w Gnieźnie uroczyste poświęcenie „Domu Kupca Polskiego.” W uroczystości tej wzięli udział przedstawiciele miejscowego kupiectwa, władz, duchowieństwa i rzemiosła.

Przy tej okazji należy przypomnieć, iż gmach, w którym się obecnie mieści „Dom Kupca Polskiego,” został kupiony przez kupców gnieźnieńskich po zlikwidowaniu niemieckiej loży masonskiej, która w tym gmachu miała swoją siedzibę.

Powódź na wileńszczyźnie

Wilno (ATE). W Smorgoniach pow. oszmiańskiego wylała rzeka Oksna. Zerwana została tama przy młynie i woda zalała okoliczne pola. Wiele zabudowań znajduje się pod wodą. Zalany został również most. Również wylała rzeki Żyżma, Dzitwa i Lidzja w pow. lidzkim. Przedmieścia Lidy znajdują się pod wodą. Wszędzie spieszy z pomocą wojsko.

Wody na rzekach Wileńszczyzny przybierają w dalszym ciągu. Na Wilejce w obrębie Wilna notowano w dniu 17 b.m. stan wody 3 mtr., ponad poziom normalny. Przybór wody wynosi 4 cm. na godzinę. Stan wody na Niemnie w pow. szczuczynskim wynosi 2,40 mtr. ponad poziom normalny. Szczególnie ostro przybierają rzeki mniejsze. Na rzece Dzisieńce koło Głębokiego stan wody wynosi 4,5 mtr. ponad poziom normalny. W wielu miejscowościach zostały zalane pola i drogi, oraz uszkodzone mosty, tak że musiano przerwać komunikację. Mała rzeczka Leśnianka, przepływająca przez miasto Wilejkę, zalała ulice. Na terenie Wileńszczyzny i woj. nowogródzkiego we wszystkich miastach powiatowych czynne są komitety przeciwpowodziowe.

Dowody świętości bł. Andrzeja Boboli

Proces kanonizacyjny bł. Andrzeja Boboli posuwa się naprzód. Akta procesu zawierają opis dwóch cudownych uzdrowień, które będą przedstawiane jako dowody świętości Andrzeja Boboli. W r. 1922 została cudownie uzdrowiona z porażenia promieniami Roentgena 62 letnia p. Ida Kopecka, rodem z Krakowa. W końcu 1933 r. nastąpiło cudowne uzdrowienie przełożonej ss. siostry czek w Rzymie, 57-letniej siostry Alojzy Dobrzyńskiej, rodem z Plesewa. Chorowała ona na rak.

Generał Weygand o obowiązkach względem ojczyzny

(Paryż KAP). Na dorocznym walnym zgromadzeniu „Przyjaciół Instytutu Katolickiego” w Paryżu wygłosił odczyt generał Weygand nt. „O obowiązkach względem ojczyzny”. Znakomity wódz omówił przyczyny wstrząsów, jakim podlega dziś wiele narodów, przyczyn stwierdził, że główną przyczyną zła tkwi w psychice dzisiejszych ludzi, którzy chcą wiele używać i nadużywać, uchylając się natomiast od rzetelnej pracy i poświęcenia dla dobra ogółu. Tylko powrót do etyki Chrystusowej oraz walka z siewcami rozkładu społecznego — masonerią, komunizmem i socjalizmem, może doprowadzić do uzdrowienia stosunków i pomyślnego rozwoju narodów.

Nowy proboszcz polski w Charbinie

(Charbin-KAP). W pierwszych dniach b.m. przybył do Charbina nowy proboszcz tamtejszej parafii polskiej pod wezwaniem św. Stanisława, ks. kanonik Paweł Chodniewicz na miejsce wielce zasłużonego ś.p. ks. prałata Władysława Ostrowskiego.

Czytajcie i prenumerujcie „Nowe Życie”

Generał oo. marianów w Charbinie

(Charbin-KAP). W drodze z międzynarodowego kongresu eucharystycznego w Manili przybył do Charbina generał oo. marianów ks. Cikota. Ks. gen. Cikota zamieszkał w liceum pod wezwaniem św. Mikołaja.

Kursy organizacyjne K.S.K.

(Wilno KAP). Katolickie Stowarzyszenie Kobiet w Wilnie, biorąc pod uwagę potrzebę szkolenia sił kierowniczych w oddziałach KSK, urządziło dwutygodniowe kursy organizacyjne: w Wilnie w dniach od 1 do 6 marca dla województwa wileńskiego i nowogródzkiego oraz w Białymstoku w dniach od 8 do 13 marca dla województwa białostockiego. Na kursie omówione zostały w formie pogadank z dyskusją następujące zagadnienia: Akcja Katolicka, Katolicka nauka społeczna w oparciu o encyklikę papieskie. Poza tym poruszono szereg zagadnień z dziedziny oświaty, gospodarki, pracy społecznej i charytatywnej.

Udział w kursie był liczny. Do Wilna przybyło 89 przedstawicieli oddziałów K.S.K., do Białegostoku 54.

Wies bierze się do pracy

Wies kościelna Hoża pod Grodnem bierze się do pracy. W ostatnim czasie zostały tu założone dwie handlowe placówki polskie: spółdzielnia i mleczarnia. Spółdzielnia handlowa, czyli spożywczy sklep spółdzielczy został uruchomiony przez gospodarzy, którzy narazie zebrali małą kwotę pieniężną na udziały. Honder od razu poszedł dobrze. Coraz wzrastająca suma zarobkowa pozwala na powiększenie towarów w sklepie. Mleczarnia polska została założona dla wyrobu przetworów mlecznych, masła i serów. Gospodarze z Hoży i sąsiednich wiosek są bardzo zadowoleni z tych dwóch placówek polskich. Hasło „swój do swego” ma dobre zastosowanie: gospodarz co ma do sprzedania, to sprzedaje swemu i od swego też kupuje.

Po dokonaniu komasacji gruntów hożanie na swych koloniach mają więcej, niż przedtem, urodzaju na zboże oraz na okopowe i ogrodowe spożywcze produkty. Są z tego zadowoleni i stopniowo nabywają narzędzia rolnicze — żniwiarki, młocarnie, arfy, młyny konne i sieczkarnie.

Mieszkańcy Hoży wszyscy są Polakami. Obecnie żadnej narodowości nie ma. Hoża ma kościół katolicki, dwie szkoły powszechne, zarząd gminny, posterunek policji, czterech krawców, siedem szwaczek, czterech szewców, czterech kowali, trzech stolarzy, trzech mularzy i czterech strycharzy. Wszyscy oni są Polakami i katolikami.

Józef Łukaszewicz.

PRACOWNIA OBUWIA

W. Lipczyński

Grodno, ul. Brygidzka 5

Robota solidna

Ceny niskie

*) „Ostatnia miłość” znajduje się w t. I Pism E. Orzeszkowej, które zaczynają się ukazywać w subskrypcji u Gebethnera i Wolffa.

Kronika

GRODNO, dnia 21 marca 1937 roku
KALENDARZYK

- 21.III. Niedziela Palmowa. Benedykt. Filemon. Godysław. Wschód słońca 5.26. Zachód słońca 17.39.
 22.III. Poniedziałek. Katarzyna. Bazyli. Zbislaw.
 23.III. Wtorek. Feliks. Lubomila.
 24.III. Środa. Gabriel. Dzierżysława.

Daty historyczne. Dnia 21.III.1825. General Lafayette składa hołd Kazimierzowi Pułaskiemu. Dnia 22.III. Rocznicę śmierci Ignacego Łukasiewicza, twórcy przemysłu naftowego i wynalazcy lampy naftowej. Dnia 24.III. Rocznicę przysięgi Tadeusza Kościuszki w Krakowie.

Obchody imieninowe. Dnia 18 b.m. prezydent m. Grodna p. W. Cieński wysłał do Marszałka Polski gen. Edwarda Rydza-Śmigłego depeszę z życzeniami imieninowymi nast. treści: Dostojnemu Solenizantowi, Honorowemu Obywatelowi i Oswobodzicielowi naszego miasta — w imieniu wszystkich obywateli Grodna wyrazić czci i życzenia pomyślności osobistych składa Prezydent m. Grodna Witold Cieński.

Następnego dnia 19 b.m. odbyły się w Grodnie nabożeństwa za spokój duszy ś.p. Marszałka Józefa Piłsudskiego. W szkołach i organizacjach urządzono obchody ku czci ś.p. Marszałka Piłsudskiego.

Ofiary Banku rzemieślniczego na cele społeczne. Walne zgromadzenie członków Rzemieślniczego Banku Spółdzielczego w Grodnie d. 14 b.m. na wniosek zarządu uchwaliło wypłacić po 25 zł. następującym instytucjom i organizacjom: 1) Funduszowi Obrony Narodowej, 2) T-wu budowy szkół powszechnych, 3) Kasie bezprocentowej im. ks. P. Skargi w Grodnie, 4) Kasie pożyczek bezprocentowych im. J. Kilińskiego w Grodnie, 5) SS. Szarytkom w Grodnie na nędzę wyjątkową, 6) Pol. T-wu Dobroczynności w Grodnie, 7) Zamiętnięciu T-wu Dobroczynności, i 8) Kom. budowy domu „Strzelca” w Grodnie. Razem na cele społeczne Bank asygnował 200 zł. z osiągniętej w r. 1936 nadwyżki.

Kurs alkoholiczny. (Wilno-KAP). Staraniem wileńskiego Tow. „Mens” odbył się tygodniowy kurs, poświęcony zagadnieniom walki z alkoholizmem. Referaty wygłosili wybitni specjaliści: prof. Z. Hryniewicz, dr S. Sengalewicz, dr A. Borowski, M. Przewłocka, prof. M. Rose, dr W. Swida, dr S. Brokowski, ks. prof. M. Sopoćko, dr. S. Gnoiński i red. J. Szymański. Poza szeregiem zagadnień z dziedziny medycyny i higieny ks. prof. M. Sopoćko poruszył temat „Alkoholizm a moralność”. Kurs cieszył się dużą frekwencją.

Święcone dla starców. Sodaliczka Marińska Pań prosi o nadsyłanie porcji święconego dla starców z przytulku. Poreje, składające się z 2 jaj (gotowanych), jednej czwartej kg. kiełbasy i pół kg. bułki, będą przyjmowane — za pokwitowaniem w klasztorze ss. Nazaretanek w W. Czwartek od 15-18 g. i w W. Piątek od 12-18 g.

Nowa sztuka na scenie. Teatr przygotowuje nową sztukę na następną premierę. Świetny pisarz współczesny, autor „Matury” i „Myśli kościelnej” L. Fodor napisał fenomenalną nową sztukę p.t. „Tajemnica lekarska”. Sztuka ta wkrótce zostanie wystawiona na scenie grodzieńskiej w opracowaniu scenicznym A. Horwata. W roli lekarki wystąpi p. J. Budkiewiczowa.

Z teatru. W sobotę dn. 20 b.m. o g. 8.30 wiecz. i w niedzielę o g. 4.30 po poł. odbędą się dwa przedstawienia krótkich „Zołnierz królowej Madagaskaru”. W niedzielę o g. 8.30 wiecz. poraz ostatni odegrana zostanie doskonała komedia „Był sobie więzień...”. Bilety na wszystkie trzy przedstawienia po cenach niskich od 25 gr. do 1 zł.

Nowa placówka chrześcijańska. Z dniem 15 marca uruchomiono chrześcijański zakład krawiecki przy ul. Napoleńskiej 3. Zakład prowadzi p. Jan Mach, dyplomowany krawiec, przybyły z Górnego Śląska. Zakład krawiecki bogato wyposażony został we wszelkie materiały fabryk chrześcijańskich. Roboty przyjmuje i z materiałów powierzonych. Nową placówkę chrześcijańską polecamy naszym Szanownym czytelnikom. Od siebie życzymy firmie „Szczęść Boże” w rozpoczętej pracy na terenie m. Grodna.

Redukcja na „święcone”. Z dniem 15 marca państwowa fabryka tytoniowa w Grodnie zredukowała jeszcze jeden dzień roboczy. Dłutych czas fabryka była czynna 5 dni, a obecnie pracuje tylko 4 dni w tygodniu.

WINA, WÓDKI, LIKIERY
 I KONIAKI
 poleca w dużym wyborze
 najprzedniejszych gatunków
Felicja Krzemińska
 w gmachu Sądu Okręgowego
 przy ul. Dominikańskiej 31

NOWOOTWARTA
 PLACÓWKA CHRZEŚCJAŃSKA
„Bazar Polski”
 Grodno, Hovra 1
 róg Dominikańsk. i Kalużińskiej
 Poleca stale świeże sprowadzone
 z pierwszego źródła:
Masło deserowe. Sery holend.
 szwajc. i inne. **Kawę** Plutona,
 Jankiewiczza. **Herbatę** luz w
 wys. gat. **Wędliny Lit.**
ARTYKUŁY ŚWIĄTECZNE
 Migdały, rodzynki, orzechy,
 śliwki i t.p.
 Prosimy o łaskawe poparcie.

Przepisywanie na maszynie
 szybko i tanio oraz popołudniowa
 praca biurowa. Zgłoszenia — telefon 55
 5—4

FIRMA **„PIAST”**
 Grodno, ul. Pocztowa 20.
 poleca wszelkie towary kolonialne,
 wędliny litewskie, żywieckie
 i wolińskie, szynki bekonowe
 „Polo,” sery, masło, jaja, miód
 lipcowy — wszystko w najlepszych
 gatunkach i po najniższych
 cenach.

WIKIADY
OSZCZĘDNOŚCIOWE
 W
KK
OSZCZĘDNOŚĆ
RENTOWNOŚĆ
KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
W GRODNI

3 kremy

Każda skóra, stosownie do swoich właściwości, wymaga innego kremu do pielęgnacji. Sucha i wędznąca wymaga nasycającego łagodnym **CRÈME NEUTRE**. Cere tłustą, błyszczącą należy nacierać kremem bez-tłuszczowym **SETA**. Cere normalnej odpowiada krem pośredni, półtłusty **VIRGINIA**, odżywczy i udelikatniający. Ustalenie właściwości cery i wybór odpowiedniego kremu jest podstawowym warunkiem pielęgnacji skóry twarzy.

PERFECTION

PAPIERY PROCENTOWE:

PREMIOWĄ POŻYCZKĘ INWESTYCYJNĄ,
 PREMIOWĄ POŻYCZKĘ DOLAROWĄ,
 4% POŻYCZKĘ KONSOLIDACYJNĄ i inne

KUPUJE I SPRZEDAJE

Hipoteczny Bank Spółdzielczy
 w GRODNI Dominikańska 16.

Dobry krawiec to gwarancja eleganckiego wyglądu pana
Jeżeli chcesz mieć przyzwoicie skrojony i uszyty garnitur palt i t.p.

To pamiętaj że w Grodnie przy ul. Napoleńskiej № 3 róg Witoldowej otworzona została chrześcijańska pracownia ubiorów cywilnych i wojskowych, której kierownictwo spoczywa w ręku bogatego w praktykę fachowca w pierwszorzędnym zakładach krawieckich Warszawy, Łodzi, Poznania. Pracownia wykonuje zlecenia według najnowszych modeli Paryża i Londynu z własnych i powierzonych materiałów na dogodnych warunkach.

Dla W-nego Duchowieństwa prowadzę dział sukien, palt i futer.
 UWAGA: na bieżący sezon wiosenno-letni jestem zaopatrzony w duży wybór materiałów Bielskich.

WYKONANIE GWARANTOWANE I PUNKTUALNE
 CENY BARDZO PRZYSTĘPNE

PROSZĘ PAMIĘTAĆ ADRES: **JAN MACH**
 Grodno, ul. Napoleńska 3.

Na święta wielkanocne

Pończochy, rękawiczki, skarpety.
 bieliznę damską i męską,
 bluzeczki, dżemperki i kamizelki dziane
 oraz wszelkie artykuły galanteryjne poleca w dużym wyborze i pierwszorzędnym gatunkach F - a

ZYGMUNT HAMLING

Grodno, Orlicz-Dreszera 12 (Pocztowa)

CUKIERNIA I PIEKARNIA

„Ziemiańska”

Grodno, Orzeszkowej 5

poleca w dużym wyborze
 PIECZYWA I CIASTA ŚWIĄTECZNE
 JAK RÓWNIEŻ WSZELKIE WYROBY Z CZEKOLADY.
 JAKOŚĆ PRODUKTÓW PIERWSZORZĘDNA. CENY NISKIE.

Jan MALINOWSKI

SKŁAD APTECZNY

Grodno, Dominikańska 13 t. 400
 Poleca: Perfumy, wody kołońskie i wyroby kosmetyczne. Pomoce szkolne do gabinetów chemicznych i fizycznych,

MAURZY WOLAŃSKI

— KRAWIEC —

specjalista ubiorów dla duchowieństwa katolickiego, przyjmuje zamówienia na różnego rodzaju sutanny, czamarki, palta, futra i t.p.
 Grodno, ul. św. Kazimierza 87, tuż zastrzążką pożarną. Ceny przystępne.

GOLGOTA

gigantyczne arcydzieło filmowe, ilustrujące
ŻYWOT I MEKĘ JEZUSA CHRYSZTUSA

ukáže się na ekranie

Kina „HELIOŚ”

Pocz. seans. w dni św.: 12, 2, 4, 6, 8 i 10
W dni powsz.: 4, 6, 8 i 10.

SKŁAD SUKNA FABRYK BIELSKICH
i SKŁAD FUTER

Kazimierza Staszewskiego

Grodno, Dominikańska 18, tel. 315.

POLECA NAJTAŃIEJ W WIELKIM WYBORZE:

S u k n a
B ł a w a t y
F i r a n y
D y w a n y
K o ł d r y
C e r a t y

F u t r a

bezpośredni import
z miejsca pochodzenia.

MATERIAŁY NA UBRANIA
BOSTONY NA MUNDURKI SZKOLNE
WEŁNY DAMSKIE, JEDWABIE
KOŁDRY JUŻ OD 12 ZŁ.
FIRANY, PŁÓTNA, CHODNIKI
p o l e c a

BAZAR POMORSKI
ALOJZY HEJKA

Grodno Dominikańska 28

Popierajmy swoich. Obsługa rzetelna. Ceny niskie

Chrześcijański Gabinet Dentystyczny

Przesiedliwszy się z Poznańskiego do Grodna, otworzyłem
GABINET DENTYSTYCZNY przy ul. Kalużyńskiej 11,
wejście również i z ul. Dominikańskiej 17-a II p.
Przyjmuję od g. 4-ej do 6-ej. Oprócz leczenia wykonuję
wszelkie prace techniczne.

Tadeusz Gryszczynski
lekarz dentysta.

Największy wybór
pończoch

damskich i dzieciennych, skarpetek
po cenach najniższych poleca

f-ma **Józef MIKO**

Dominikańska 19 tel. 356

BIELIZNA, GALANTERIA, TRYKOTARZE

Kto reklamuje ten zyskuje

Materiały na sutanny,
Wełny,
Jedwabie,
Firany,
Kamgarny Bielskie

oraz wszelką manufakturę poleca

GRODNO,
DOMINIKAŃSKA 9

„TKANINA”

Chrześcijański Zakład Krawiecki

M. BARANOWSKIEGO

Grodno, Brygidzka 7

ZAWIADAMIA, iż wprowadził specjalny dział ubiorów
dla duchowieństwa.
Przyjmuję zamówienia na sutanny, płaszcze i futra. 8—7

Chrześcijański Zakład Krawiecki

Absolwenta paryskiej akademii kroju i szycia

Stanisława Brażuka

Grodno, Brygidzka 11

przyjmuje wszelkie roboty damskie i męskie w zakres
krawiectwa wchodzące. Wykonanie solidne

Nowy Chrześcijański Sklep
Zegarmistrzowsko-Jubilerski
Andrzeja Mrozowskiego

w Grodnie, ul. Orlicz-Dreszera 6 (Pocztowa)

Poleca w dużym wyborze

zegarki damskie, męskie,

kredensowe i ściennie oraz wszelką biżuterię

Przy sklepie pracownia zegarmistrzowsko-
jubilerska.

DŹWIĘKOWIEC
Dominikańska 26

„Apollo”

Wstęp od 40 gr.
Pocz. seans.: 6.8.9.15

Po „Pasteurze” 2-gi monumentalny film p.t.

BIAŁY ANIOŁ

W roli gl.: KAY FRANCIS, IAN HUNTER, DONALD WOODS
Reżyseria słynnego W. DIETERLE

Nad program: aktualia i przepiękne dodatki

Kino dźwiękowe
Pocztowa, 4

„PAN”

WSTĘP
od 25 gr.

Dziś niezwykle ciekawe i emocjonujące dzieje
TAJEMNICZEJ KABINY B

w filmie p.t.

CONCENTINA

W rol. gl.: CAROLA LOMBARD, FRED Mac MURRAY

Nad program: aktualia i dodatki.

Kino DŹWIĘKOWE
Orzeszkowej nr. 15

„UCIECHA”

WSTĘP
25 gr.

Dziś! poraz pierwszy w Grodnie wspaniały podwójny program

Gra o kobietę
Mściwy jeździec

Nad program: najnowsze aktualności PAT i przep. dodatki
Pocz. sean. od g. 6. 8. 10.15. W niedziele i święta od g. 11.15